Государственная
БИБЛИОТЕКА
СССР
им. В. И. Ленина

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет Арадувл 1923 шера денз

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Советен Министрий Советен орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

№ 92 (2821). Ера, 10 октябрь, 1963 шу. Мах 2 кеп.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТОИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТОИ

ЯЛАТИЙИ КХЫЙОЛЧА ЮРТБОАХАМА КУЛЬТУРАЙИ ХЬУВКЪАМ ЛАКХБАР ДУХЬА МИНЕРАЛЬНИ УДОБРЕНЕШИ ДІАЙИЙНА ХІАМАШ ЛОРАЮ ХИМИЧЕСКИ СРЕДСТВАШИ ДУКХАГІА ХЬАЯРА ХЬАКЪЕХЬА

ХИМИЧЕСКИ ПРОМЫШЛЕННОСТА ПРЕДПРИЯТЕЙ, ГІИЛМА-ТОХКАМЕИ ПРОЕКТНИИ ИНСТИТУТИЙ, ГІИШЛОШЪЕЧА ОРГАНИЗАЦЕЙ, ХИМИЧЕСКИ МАШИНОСТРОЕНЕ ЗАВОДИЙ, ХІАЬТА ИШТТА ЮРТА БОАХАМА ХИМИЧЕСКИ ПРОДУКЦИ АРАХЕЦАШ ДОЛЧА ПРОМЫШЛЕННОСТА КХЫЧА ДОАКЪОЙ ПРЕДПРИЯТЕЙ А БЕРРИГАЧА БОЛХЛОШКА, ИНЖЕНЕРАШКА, ТЕХНИКАШКА, ПАРТИЙНИ, ПРОФСОЮЗНИ, КОМСОМОЛЬСКИ ОРГАНИЗАЦЕШКА ЯЗДАЬ

ПИСЬМО

Дезза новкъостий!

Массаза а, мехка хьалхашка керда доккхий политически экономически декхарш эттача хана, Коммунистически партен Советски правительствин шоай эттара хьалхара, зоп оза хаамбаза — вай котлованаш кхоллачунга, дерига материальни рузкъаш хьадечунга.

Хьашташ. дагалаттараш цІаІш долаш — коммунистически общество хьалъелга, берригача кхаъхьегамхошта шортта материальни рузкъаш хуълийтича лага долиш дах партии халкъи. Коммунизм хьалъеча наькъашка вай хІамзле а доккхий толамаш даьхал. Вай хьалъяй шерра-шера продукци дукхагІа ирахецаш, хьалха латтача кердача техника зардя тІа ший производство эргайохаш товаеп йола, низ бола еза-йоккха индустри. Вай мехка да хІанзара техникен ІилмаІа эттара тІехьаІгІа карагІдаьлинарашш дизза хьаломазделга дукхагІа езаяраш болча, говзача инженерий, техникий, конструкторий, опытни кулгалхой эскар. Сий дола болхлой класс, колхозий ахархой, советски интеллигенци цкъа хьалхенча Іийнаш вай. Даьхен экономически низ чоагІбари дегІаболабари духьа доаттабеча къовсамера кхъхьегама турралеп гІулакхаш.

Уьх тІехьхарча шерашка бокха болх баьб вай мехка юртбоахама продукташ дукхагІа яхара. Карадерзадаьлу шовзткъа миллион гергга совгІа целинний ардех даьдаи лаьтташ. Доккхий гІулакхаш чакхдаьхад колхозаши совхозаши организационно-боахама чоагІьшо, юртбоахама производствана деш дола кхагІа ергадиакхаш а тоадеш а. Колхозаштеп совхозаштеп тІа-тІа доккхагІа новкъостал ду пачхьалкхенга, хьалха латтача техникаца киІчъо уж. 1953 шера денз юрта боахамга дІаяхийта капитальни вложенеи даязза совгІа дукхагІа хиннаЙ.

Колхозий экономика дІахоЧоагІьарга юрта боахамерча болхлой материалын безам дукхагІа тІабахитари дуьха закупочни маьхаш лакхдир дуьхаа, боамбена, шекара свеклана, коартоплашта. Цу цхьан хаина маьхаш лохдир юртбоахама машинашта, доаттара, гІишлой материалашта.

Цу дерригача хІамашца шоашкара боагІгІаш бола пайда белар. Колхозашеп совхозашеп дукхха а дукхагІа доах хІат, коартолаш, -баьца даараш, боамбн, шекара свекла. Цу юкъа бахача нехата дукхагІа декхар дуьхи дуьхха продукташи 2,5-зза, шурен шурий продукташи — 5-зза, бежжан дьхтта — 2-зза.

Цьхабаьхьа. юртбоахама продукци иззал дукхагІа яьккха йолашеьхьа а, из хІанз а мел эш хулаш яш. Цуя баьхьан да. вай мехка къельегамхой долхо дан хьаданна лаккхур хилар, бахача наха дукхагІа ййеш цхьар, тІаьха нах шоаш а уьх тІехьхарча итт шера 37 миллион саг дукхагІа хиннаЙ. Цу цхьан хинна юрта боахаи дегІабара болх рам хІанз а дохагІа латт лаьттанцарен хьабакхарен йолаа продукташ тІа-тІа дукхагІа дІаехаш хилараЙ.

ДІахо юртбоахама производство айейтах коммунизм хьалъера керттерча декхарех цаІ доарЙ партеи правительствин Юртбоахама производства лардий лард доарЙхан хиннаб массаза а ялатий боахам.

Уьх тІехьхарча итт шера ялат доаккхиллгеи кибделлгеи керттерча даькъе целинний ардех долеп лаьтташ карадерзадара чотах деГІанхаз вайшна. Из уьйса хиннаЙ. Минеральни удобренеш вайга кІезига йолча хана дІадуьв лаьтташ шердара наькъаца аха дезашх хиннад вай. Цьхьадола дакъа лаьтташ-м кхы дІахо а карадерзадерзда вай. Цхьабаьхьа, цхьа хІанз, химически промышленность лоаЙцача хана ший низ соабаккха могаргдолаш а юрта боахама удобренеш дукхагІа тела йиш йолаш а хиннача хана. долаш долча лаьттаех яйта дукхагІа эцаца ниКъ яцца беза. ДІапув лаьтташ дІахо шершелга гучох, кІезигагІа пайда болаш хила мег, минеральни удобренеш дукхагІа хьаечуз. Удобренеп хуъле, хьувкъам лакхбара чотах мелъшш ялат дакхха йиш я хІанз дІадуьвш леладелча лаьтташкара.

ХХП-ча съезда решеешца лаьрхІад хІара шера мехка доакхаш долча ялат 1970 шера 14 миллиарди 1980 шера 18 — 19 миллиарди пунтага дІахкоачаде.

Из деккар толаме кхоачашлар дуьха лаьрхІа къовсам доаттабе бела ялатий кхойкъе юртбоахама культурай хьувкъам лакхбара тІехьа. Хьувкъам лакхбара чотах уьх гарггарча шерашка кІезигагІа даьккхача а 5 миллиарл пунт ялат дукхагІа дакхха дезаш да вай.

Лоапцача ханачка кхоачаш дулургдий вайга из деккар? Шеко а йоацап- дулургза. Вай хьувкъамаш доха хул эттара хьалха хьувкъам. къаьстта а ялата культурай хьувкъам, лакхбара кхоачам хиллад колхозаши совхозашеп минеральни удобренешца Іалашъеь йоацандаь, дІабийна хІамаш лораеш йола гербициаш, ядохимикаташ, кхыйола химически средствин ца тоъандаь. Ялаташ хьувкъара къаьстта а Іатъьаш хул из ергшу санна климатически Іилмаш уьйса хана. ДІадахача шера ІаЙ Іалъамате чоагІа шелал оттар бахьан долаш цхьайолча районашка дохагІа гурахьа дІадийна ялаташ, ялаташа доккха зе дир ахкин хьувкъам лакхбар духьа доаттабу къовсам — из эттара хьалха минеральни удобренеш духьхагІа яхар духьа доаттабу къовсам.

Цу дерригача хІамай лоарЙхан а беш, парти Централни Комитетен СССР Министрий Советн шуга кхайк, деза новкъостий, минеральни удобренеш хьаеча предприятей керда мощносташ болх бе йолаялийтара йола уьх шера план пекю йоацаш кхоачашъара, юрта боахама эшаца тІулакхаш дІатела минеральни удобренеш, гербициаш, ядохимикаташ, кхыйола химически продукташ уьх шерре а дикка дукхагІа хилийтара де биш мелъяр дара цо тІа а хьехаш.

Химе воашта луча йоккхийча торонех пайда а энаш. цу цхьан хаина бокъал уьттача лаьтташка хиш деккар. юрта боахамя электрификации механизацин яра балхаш дегІа а кхувлаш, вай цунца цхьана дикка кІезигдерга дІаламаз тийша хулга, йиш куртьа моллагІа хаоттам, баье а тешшаме хьувкъамаш даккхе, ялатийца а кхыча юртбоахама продукташа а мокк бизза Іалашбе.

Хими юрта боахаме хилар миштад?

Минеральни удобренеех кхетамца пайда ецаш йолча Іилман учреждений, хьалха латтача колхозний совхозний опыто хьахьокх, аммичаки селитра цхьан центнеро хІара гектара тІара кІи хьувкъам 4—5 центнер лаххбеч хилар, бомбе-бедала хьувкъам — 2 центнер, шекара свеклай хьувкъам — 25—30 центнер, коартолий хьувкъам — 18—20 центнер лаккбеч хилар. Суперфосфата цхьа центнер муглараш та юкъе техача совнагІа хІара гектара тІара 3—4 центнер ялат доал.

Удобренеш енна Іаш хими. ХІанз химически промышленносто арахец оасар дІадоаккхаш а юрта боахаме дІайийна хІамаш хуламдерех лазарехь лорлеш а йола химически препараташ. Ала деззш да, оасараш, дІайийначча хІамашта зуламдерш, худа лазараш бахьан долаш вай юрта боахаме хІара шера бІаьш мелъ-мелъ миллиардаш а сомаш мах бола хьувкъам бабеш хилар. Цхьабаькъа. вайшга хІанз а кІезига хьаю дІайийна хІамаш лораеш йола химически средствин.

Химически промышленности предприятешца хьаеш йола дукха продукташ тІа-тІа дукхагІа хьайбай боахама юкъе кхуъьыш я. Доахана дуъча доакъарех сов духха а ца тохаш, карбамид (мочевина) яхар санна йола химически продукт тохаш хилча, тоъаш йоаца белок хулийтаргьа. Доакъарех техача цу тайппара пайдана я фторех хьакъоастаяь фосфаташ, витаминаш, антибиотикаш, кхыйола химически продукташ.

Юрта боахаме чоагІа доарЙхам болаш хила еэаш я цу тайппара полимерехи пластмассехи я хІаваш, масала, тІера кхайла долче лаьтта баьца даараш кхедена пайда эцаш йола полимерни пленкаш.

Уьх тІехьхарча хана партен правительствин кІезига низ тІабахитабац вай мехка низ бола химически промышленность хьаяр духьа. 1958 шера КПСС ЦК майхенча Пленуме тІаийцар вай мехка доккха химни хьадара программа. Цу шерашка пачхьалкхенга химически промышленность дегІа йоалаярга дІадахийтар Советски Іаьдал латтача дерригача шерашца ца цу тайппара минеральни удобренеши юрта боахама лаьрхІа кхыйола химически продукташ арахецаш йола керда мощносташ хьаярга. Семилетка хьалхара диъ шера болх бе йолаеннай 200 совгІа керда химически предприятий йоккхий цехаши. Цу шерашка 1,7-зза дукхагІа арахеца йолаеной химически продукци.

Хоаллад дукхагІа арахеца йолаений цу тайппара минеральни удобренеш а. Уьх шера арахецаргьа 20 миллион тонн совгІа минеральни удобренеш. ВІаьш пийсдеш белгалдаккха мегарда 1940 шера 3,2 миллион тонн минеральни удобренеш арахийца хилари 1953 шера 7 миллион тонн арахийца хиларн.

Цьхьабаькъа, минеральни удобренеши юрта боахама эша кхыйола химикаташ - дукхагІа ъьахеш яле з. вайна эшшача боаараме яц уж продукташ.

Юрта боахама бизза кхоачамбара уьх гарггарча шерашка диъка дукхагІа яхь болае еза вай минеральни удобреш. Кхы тІехьа ца тетташ кхоачашде деза из деккар. Арахецаш йола минеральни удобренеш уьх шерре а 24 миллион тоннага дІакхоачае еза. планага хьежжа 1965 шера 35 миллион тонн минеральни удобренеш арахецига Іалашде йиш хуръйолаш.

Из программа кхоачашъара удобренеш хьаеш йола керда йоккхий заводаш хьае еза вай, болх беш йола дукха предприятеш шерше а реконструкци е а еза. Цу ГІулакхашта дукха ахчен рукъкеи хьежжу правительства. ЛоарХІаме да, берригача болхлоша, инженераша, техникаша, боазама, партийни. советски организацеий кулгалхоша вай халкъо массазз деча тайпара, йоккхача энтузназмацеи хьинарийшеи из лоарХІамера халкъабоахама декхар кхоачашдар.

Вахаро хьалхоч, кхьаьгамхой коллективаша, партийни боазамен организаца химе лоарХІам кІоаргга кхетабеча, химически промышленность дегІаболадарга гІулакх тІоаггІа бехктокхаме хеташ йеладелча, болх кхетамца йІаштІельбоахача мотиташца гІулакхаш а дика делаш хилар.

Цунна тешал ду Тульски области къаъхьегамхой дикача опыто. Болх беш йолча предприятешка минеральни удобренеш къаеш йолча мощносташа реконструкци яраи цар ииз сообразари тІехьара патриотически болам эттара хьалха дІаболабир Ново-Московски химически комбината болллоца. Из инициатива хьалъацар тульски гІишлонхоша. партийни, советски, боахама, профсоюзни, комсомольски организацеша. Шоай оттаяь йоккхий планаш кхоачашъар духьа низ хьинари кхоадацар тулякаца. Цу дерригача шерашка химически предприятешка сихдена кхекхаш балхаш дар. Царех бокъха пайда баьлар. Ново-Московски химически комбината производственни мощносташ кхоаш дуъхаха хиларг, дъь шера уъхъаа бокъонца болх бе йолаялийтай комбинат йиллача 25 шера хьаьраш миссел мощносташ. Мехка эттара хьалха карарезвьй Іалама газах аминак йоаккхий йола технологи. Кхаь шерал кІезигагІа йолча хана чуъх хьайбар области цхьаьккха йоккха химически предприяти — Щекинскн комбинат. ХІанз цо хьаю аммиаки маьхера комплектирования удобрени — мочевинеп.

Тульски область — цаІ хиннаЙ. Химически промышленность дегІайоалеш бокъха болх баьб Башкире, Татаре, Поволъжье, Малхбоален Сибарегіа. Масала, Башкирски АССР-е керда производственни мощносташ болх бе йолаялийтарах доккхий толамаш болаЙ № 1 йолча трестен Уфимски химически заводен ГІишлоЙ кой коллективаша. Шоай деррига низаши кхоачамаш оарцаГІа а дакъа, уфимцаша уьх шера болх бе йолаялийтар гербициаш даьл хьаеш йола йоккхий мощносташ. Цо торо хулийтарьа уфимски химикаша хьаьъа гербицидаша миллионаш гектараш та ДІайийнача хІам-зта обработка е.

Цхьабаькъа. доккхача республиканска. краяшка, областашка минеральни удобренеш хьаеш йо-

(Дlаходоар 2-ча оагІо тІа).

НАУРЦИЙ КОТАЛО

НАУРСКИ ПАРТКОМОИ ПРОИЗВОДСТВЕННИ КОЛХОЗНО-СОВХОЗНИ УПРАВЛЕНЕИ ХОАМ БУ. ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА 263000 ЦЕНТНЕР ЯЛАТ ДОХКАРА ШОАШТА ОТТАЯЬ ХИННА ЗАДАНИ УПРАВЛЕНЕ КОЛХОЗАШЕИ СОВХОЗАШЕИ 1963 ШЕРА 5 ОКТЯБРЕ КХОАЧАШЪЯЬ ХИЛАРАХ.

ДИКАГІА ДОЛЧА ЯЛАТИЙ 263280 ЦЕНТНЕР ВАЙ ДАЬХЕН АМБАРАШКА ЧУТЕССАЙ. БОАХАМАША ШОАШТА МЕЛ ЭШ ФУ ДІАОТТАДАЬД. ХІАНЗ ГУРАХЬА ДУВ ЯЛАТАШ ДІАДУВШ ДА. ХЬАТІАДОАГІАЧА ШЕРАРА ХЬУВКЪАМ ЛАКХБАР ДУХЬА КЪОВСАМ А ЛОАТТАБЕШ.

Парткома секретарь — В. ПОЖИДАЕВ.
Производственин управленне начальник — А. ПРОКОПОВ.

НАУРСКИ ПРОИЗВОДСТВЕННИ КОЛХОЗНО-СОВХОЗНИ УПРАВЛЕНЕ ПАРТИЙНИ КОМИТЕТАГА НАУРСКИ ПРОИЗВОДСТВЕННИ КОЛХОЗНО-СОВХОЗНИ УПРАВЛЕНЕГА

НАУРСКИ РАЙОНА КОЛХОЗХОШКА, СОВХОЗИЙ БОЛХЛОШКА, ЮРТА БОАХАМА СПЕЦИАЛИСТАШКА, БЕРРИГАЧА КЪАХЬЕГАМХОШКА

КПСС Нохч-ГІалгІай обкомои республика Министрий Советон геттара рьяза хинна белгалдоакхех, паччахьалкхенга хьаеш йолча социалистически декхараш Наурски производственни колхозно-совхозни управленне юрта боахама кхъьегамхозни управленне юрта боахама кхъьегамхозни хьалхара кхоачашлдь хилар. 7-гІа октябрь тІаккхачалца управленне колхозашеи совхозашеи 26328 тонн ялат декхад тІаийца хинчача декхарех 26300 тонн дохка деззача, ялат кхы дІахо а дохкаш латт паччахьалкхенга.

Из толам — шоай хьинар ца кходеш производственни управленне юрта боахама берригача болхлоша хьийача кхъ, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организашеша бьча боккхача организаторски балхах хьахиннар.

Шун къахьегама котало тешал ду, Наурски района колхозхошеи совхозий болхлошеи Дьяхенна хьалхашкара шоай деккар кхетадеш а коммунистически общество хьалъара сийлахь-доккхача гІулакха юкъе шоашкара доагІгІаш дола дакъа лоацаш а хилара.

КПСС обкомои республика Министрий Советон кхъьегама котало яккхарца дег тІара Іалашъеча буьш производственни управленне колхозий, совхозий болхлой, юрта боахама специалисташ, производственни управленне, партийни, советски, профсоюзни, комсомольски организашеша гІулакхаш тІа бола наха а Наурски районера берригача кхъьегамхой а, дІахойт района юрта боахама кхъьегамхоша толаме а лаккхача агротехнически боараме а гурахьа дув ялаташ дІадийна доахаргдолгах, зяба лаьтта аьха доакхкаргдолгах, юкъарча хьайбашта мел эш доакъараш Іалашдергдолгах, кхашкарен ъьайбай. боахамерен йоала кхыйола продукташ яхен паччахьалкхенга йоххеи аьнна тІаийца шоай декхараш сийлеца кхоачашдергдолгах шоаш тийша хилар.

КПСС НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМ.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ.

ХЬАЖКІАШ—ДАЬХЕННА

Рапорташ тӀех хьалха латтараша

Соахка гурахьа дІадийна хинна ялаташ дика хьувкъадьдар уьх шера Грозненски производственни управленне Мая ЦІерахча колхоза колхозхоша: хІара гектара тІара дьккхад 22 центнер кІа, 20 центнер мукх. Цо торо хилийтар фуна лаьрхІа ялаташ ДІаоттаде а паччахьалкхенга ялат доххара план хоачашъе а.

Даьхен амбарашка тессад 5200 тонн ялат, из 1800 тонн дукхагІа хул паччахьалкхен планал. Паччахьалкхенга дехкача дІерригача ялатех 3800 тонн толашагІа дола «безостая-1» яха кІа да.

Шоай торонй чот а яь, паччахьалкхенга планал совгІа кхы а 100 тонн ялат доххара лаьрхІад колхозхоша. ХІанз дика чакхдоахаш латт гурахьа дув ялаташ, эттара хьалха гурахьа дув кІа, дІахо йодача хана дукхагІа дакххар духьа деш дола балхашш. Оаха лаьрхІад колхозо дІадувча дерригача лаьттаех 50 процент е 400 гектара тІа гурахьа дув кІа дІаде. ХІанзле дІадийнад из 2500 гектара тІа. Хьалха хьакхаьча удобренеш — 60 тонн суперфосфат хьа а ййца. из гурахьа кІа дІадувча лаьтта тасса йолаеннай колхоз.

КПСС обкома Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Советан дош ду оаха юртбоахама продукци яккхара шоашта хьалхашка оттадаь декхараш тха колхоза кхъьегамхошта сийленца кхоачашдергхиларх.

В. ВЬЮЧНЫЙ,
колхоза председатель.
Н. ЗАРЕЧНЫЙ,
партхома секретарь.

* * *

Паччахьалкхенга ялат доххара план 5 октябре районе эттара хьалха хьоанашъяьй Сунженски производственни управленеи ЦІеча Эскара цІерахча колхоза кхъьегамхоша. Дикагіа долча ялатий 2700 тонн согІга ехкай колхозо, из хул соахка деххачуз 807 тонн дукхагІа ялат. Паччахьалкхенга планах 430 тонн баьца даараш доххара деззач, деххар 600 тонн.

Бизза кхоачамбеш фуна ялат ДІаоттадаьд колхозо. Шортта ГІожен мошен доакъараш Іалашдьаь хьайбашта. ХІанз колхозхоша шоай низ тІаберзаббаь гурахьа ялаташ норма ю шар сменах.

Сурта тІа: Алфодлагиров Увайса, тракториста Бачаев Вахас, Шишша дика ДІадийна дахара, зябь ахара, хьайбай помещеиеш Іанга кийчъара.

А. АРЧАКОВ,
колхоза председатель.
Т. ЖАХАРЕВА,
парткома секретарь.

* * *

Паччахьалкхенга ялат доххара план хоачашъяьй Сунженски производственни управленне «Победа» яхача юртбоахама артела колхозхоша — планах йохха езар 27300 центнер хиннача метте, паччахьалкхенга ехкай 43660 центнер ялат, цу дакъе 31000 центнер согІга кІа а долаш. ТІадоагІача шера да ДІадувргдолча ялатий дика бу Іалашдьаь колхозо шийна, заданел согІга ДІахо а паччахьалкхенга дохкаш латт ялат. 1964 шера ялаташ ДІадийнача деррнгача лаьттан хІара гектара тІара 30 центнер ялат лаккхар духьа къовсам доаттабе лерхІ колхозхоша.

А. САУХИН,
колхоза председателя заместитель.
Н. ЕЗИКОВ,
парткома секретарь.

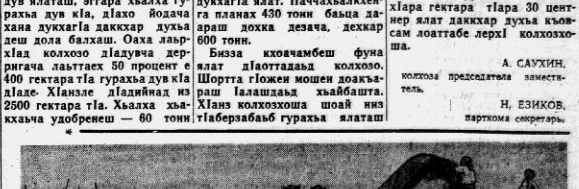

Сихха чуецаш латт ялатийна дакъа ДІайийна хьажКІаш «Шаьлинский» совхоза 4-та отделене, Доккхий толамаш доах комбайнера Абдулгадыров Увайса, тракториста Бачаев Вахас, Шишша

СИХДЕ ЮКЪЕ ЧУЭЦИЛГА

Дошо гуйра я хІанз латтар. СихагІа ялат чуийца даккхара цхьа сахьат ха зехьа йоае йиш яш. Паччахьалкхенга ялат ДІадалара, кхиика де деза балхаш йистедаха тІаийца социалистически декхараш кхоачашдь колхозашеи совхозашеи кхоачашдь хьажКІаш «Россия» яха колхозашеи.

Техьадусува боахамех да Наьсарен, Сунженски, Урус-Мартана. Шаьла производственни управленешка боахамаш. Цу боахамаша тІехьатетт ерриге ваЙ республика. Наьсарен производственни управлене юртбоахамашка хІанз а тІехьа чуэнзза 8 эзар гектар хьажКІаши мошз доакъари да, цох хул ерриге ДІайийнача хьажКІех ах согІга. ТІехьиосува зонашка а да масала эца мегаргола боахамзш, «Шалинский» совхоз диъ дакъа хьажКІаш чуийца яьнийай, хІаьта «Джалка» совхозе чуийцаран 53 процент мара яш. Грозненски производственни управлене дукхагІа долча юртбоахамашка хьажКІаш чуийца баьнаб, хІаьта «Россин» яха колхозе чуийца хьажКІаш аханел кІезигагІа я. Цу боахамашка хьажКІаш чуийца техника я, хьалаш да.

Гурахьа дув ялат ДІадеп деза дикагІа йола агротехнически ха тулллаш латт, хІаьта а хІанзалца ъьа республике ДІадийна гурахьа дув ялат аханел кІезигагІа да. Гурахьа дув ялат ДІадувлга во дел Наьсарен, Урус-Мартана, Сунженски управленей колхозашкеч совхозашкеп.

1963 шера 5 октябрга колхозашеи совхозашеи дъь балхаш (проценташа).

Производственни управленеш.	Чуийца хьажКІаш	Чуийца шозза сохьа	ДІадийна гурахьа дув ялат	Зябь хьайб
Наурски	94	—	56	50
Грозненски	80	29	54	33
Шелковски	72	—	56	12
Урус-Мартанн	69	39	28	17
Шаьла	68	32	51	20
Сунженски	65	—	39	33
Наьсарен	42	2	15	8
Ножай-Юрта	34	38	25	38
Совнархоза совхозаш	82	—	72	47
Республикански юртбоахама опытни станци	56	43	26	14
«Скотооткорма» треста боазамаш	48	—	29	1
Ерригача республике ГІолда	67	33	42	25

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТЕИ СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ

П И С Ь М О

(Дïаховолар. Долалур 1-ча оагlе тïа).

за предприятеи хьалъара кмеачмболаин терке ца яр бахьан долаш керда мощностаи болх бе йöлаялийтта аьина отъаяь залашеи цIакха а эхлачапъап. Предприятеи хьалъара дика тIехьажсад Берлинковски хьалийин комбинате, Сумски суперфосфатин заводе, Константиновски химзаводе, Солигорски калийин комбинате. Гродненски азотнотукоски заводе. Чакхдахиза дика тIулахкаш хIаиз а дукха да Мурмански область «Апатит» яха комбинат хьалъеча, Азербайджанерча, Грузерча, Литверча минерални удобреиеи еча заводIашка.

Казахстане, Кара-Тау яхача лоамаи дукъа районе, дуненг тIа йöкхачIарех йола фосфоритаи йöахка моттиг а. Цига йöаккъук миллиардаш тонашша лоархIам болаш, хIаъта уж дукха кIоарга а яхаш. Фосфорин антидрид иллера диллача Кара-Таура ре-заш дIаьжеriа аа Кольски ахтIайреи тIарча инженерин рудиел. Цхьабаьхьа, Кара-Таура бассейн карворзеларга мегийта йиш йоаташ мел лел. ХIаиз уьх сахьать ухъаза шеца дIакхаьн ихьа миллион тонната дIагIорттам мара руда. Iалъамаре дIаьжеriа руккъаш хIаиз а практически пайда эцаш дан. Обогатительни фабрикаш болу бе йолаёлийтIатIа тIехьадерх. Казахстана, фосфориташ йöаахха уннкъалин мотгиг шиi йöллашехьа а, суперфосфатски заводашта эша бедал Кольски ахтIайреи тIара хьакхуук.

Геттара ве лел серии кислота хьадет йола керда мощностаи болх бе йöлаёлийтIатIа. Хоша да, серии кислота — из химе маьхк йöлга. Машинаш хьакха болатеи чоиеи бöдда. лоархIам ба цун химически промышленносте. Серии кислота доацаш фосфорин удобреиеи йöахкарца, Хьаъта, из ишта долашехьа а, сернокислотни метаи хьалъара, хIаиз а дукха кIоарга а. Цига хIаиз ца еш ше, къаьстта а бесаш долча металлурге предприятеи. Гучех, бесаш долча металлурге предприятеи болча районашкерча дукхаха паргIатийта бохьамга дIабоаьлла мах бöаш, хIаъта цкъа-за йIалла терхад ца еш а хот сернокислота производствоаш. ХIъаъ этгара дарерIа йöла серии кислота хиккг йиш а бесаш долча металлургически предприятеи хьакъастача газех. Уьхаза доаккхача кислотаи тоннага шоаза севрIа кIеангарга мах йöла колчаначех е серех доаккхачуьнга белаучуь.

Пермски а дукхагIа ха яьккхий Среднеуральски цIаста лоалаеча заводеи Медногорски медномохимически комбинатера сернокислотни цехаш хьалъеи латта. Бöккъалгар аьлча, сернокислотни цех хьакъастача балхаш деш дац Челябински цинковни заводе. Сернокислотни производствоаш хьалъеларга геттара во лает Кировобадски алюминеви заводеи Ачаверски медеплавильни комбинатеи. Геттара хуьлча гайна йöлдеалар балхаш де Волховски алюминеви заводера, Балхашсини Алтын-Топкински горнометаллургически комбинаташ хьара серии кислота хьалеи йöла мощностаи. Вис болча металлургеи из чуйöеIIача совнархозашни кулгалхоь денхаярйла бе сернокислотни цехаш хьалъара лаьъкера шоай йöлх оалаи тIара эрганбаьнга а серии кислоташ хьалеш йöла мощностаи шиi хьакнаьх болх бе йöлаёлуга Iалашде а.

Вай денхаярйла та минерални удобреиеи сернийла предприятеш хьалъара тIулахк Iалъа тIехьа ца а доалийташ тоале. Этгара хьалха дика дарддоаьдар да халъка бöахама планех лаархIа йöла, уьх цера лоадамга хIама да эшшаш 8 миллион тонни хIаъта хьалIаоргIача шера 8,5 миллион тонни арахецаргIйела керда мощностаи болх бе йöлаёлийтIатIа Iалашде.

Аллха Березниковски Селиверскни калийни комбинатаька ее шу чакхдалалехьа болх бе йöлаёлалийтта еза ши миллион тонни гIарга калийни удобреиеи ерIйола мощностаи. Книгисевски фосфоритни рудникаи Подмосковни горнохимически комбинатеи — лоадама хIама да эшшаш 1100 эзар тонни фосфоритни хьоар, Воскресенски химкомбинате. Красноуральски цIаста лоалаеча заводе, Константиновски химически заводе, Сумгаитски суперфосфатни заводе, Литовски ССР-ерча Кедайнийски химкомбинате — ши миллион тонни гIарга фосфатни удобреиеи ерг-йола. Средневолжски совнархозаш тан дола деррига хьоаначашш доладалайтанза дарддан. дикагIа пайда эца беза IIиплюоп еча материгIатIа. IIиплюонхоша. монтажникашкта, предприятейн проектни организацейн болхлоштта тIалатта сийлаьха деккар да минерални удобреиеи ухх шерарча плаиех лаьрхIа йöла еррига производственни мощностаи болх бе йöлаёлийтIатIа, хьатIаоларIача цеташа йöккхачIа йöла заданеш хьоачашъца дика а шиi ханнаьха а кийно елга.

Минерални удобреиеи ю предприятеи хьалъара тоаяь эргаяхарен программа хьоачашъяра бöккха доархIам болаш ба химически машиностроене болхой. Минерални удобреиеи промышленносташа лаьрхIа йöла оборудовани мехка чуьх хьелгга ухх тIехьхьарча шерашка шоаза совгIа алсамдаьккхад машинаш хьаераша, цхьабаьхьа, хIаъта а халъка бохама хьоачам беш ши из оборудовани хIаиз а. Машиностроене дуккхача предприятешка шерра-шера хьоачаш ца еш юс химически оборудовани хьаяреи пIаккхьийтареи планаш. Мехка доккха декхар тIединдиса. Прибалски совнархоза «Пензхиммаш» яхача. Харьковски совнархоза Фрунзе цIераха, Южно-Уральски совнархоза «Кургаихиммаш» яхача заводдаита а шитта къаьна дукъа а. Мишиплощинаш а. Мишпрессаш, Мишцентрифугаш, Мишкомпрессаш, Мишгидравлаш, Мишгазовый аппараташ а. Тахкыар арахеца оборудовани.

Машинашъерий керттера декхарех ухь декхар да болх бе йöлча. предприятеша арахецаш йöла химически оборудовани дикка алсамйöккхиргга. Завданеи карадаршша Iалашъера, оборудовани болх бу сменаш совъхара. къаьсгарни производствои вашхьехьöаккхиргга тоадара, эшшаш йöла оборудовани цIй хIаннаьхь гIишлюоке Iалхьачийтара долладеча хIама да а декхойийда я хIаиз совнархозашн. партийни организацеш, заводий коллективаш.

Центральни Комитетаи Советски правительстван тийша я лаккхара ра бало оасарге йöлчеи дикагIа оборудованеча керда гIишлюоп а эргалька тоацш йöла заводаш а Iалашъара де йиш мел яр вай машинашъераша дергхилерах.

Хьамсара новкъостиг! Цига боахама йöккха химе хьаегIа дерригача халъка тIулаех да! тIулахкаш хьоккха лоархIам болаш хила еза вай сий дола комсомолсоветски кагирхой.

Ленински комсомол массаза а хинний партие тIахьехам даггара хьаллоацаш, из деналца дIаийтта йöлаш ца бöлх бе йöлча заводий чурта торонех пайда эцига. Вы харо хьахьувех химически предприятей коллективаша. партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша резервани доклиндиса. Шеиехашта карайийча цар доккхий толамаш деахаи хилар. Шоашка хьаллхе а йöлаш, планаи совнагIа минерални удобренеш арахецара тIехьа яхь йöлаёлийтIатIа хьоачаш воскресенски химкомбинатера. Красноуральски цIаста лоалаеча заводера, Константиновски химически заводера, Сумгаитски суперфосфатни заводера, Литовски ССР-ерча Кедайнийски химкомбинатера — ши миллион тонни гIарга фосфатни удобреиеи ерг-йола. Средневолжски совнархозаш тан дола деррига хьоачамашъца доладалайтанза дарддан. дикагIа пайда эца беза IIиплюоп еча материгIатIа. IIиплюонхоша. монтажникашкта, предприятейн проектни организацейн болхлоштта тIалатта сийлаьха деккар да минерални удобреиеи ухх шерарча плаиех лаьрхIа йöла еррига производственни мощностаи болх бе йöлаёлийтIатIа, хьатIаоларIача цеташа йöккхачIа йöла заданеш хьоачашъца дика а шиi ханнаьха а кийно елга.

Минерални удобреиеи ю предприятеи хьалъара тоаяь эргаяхарен программа хьоачашъяра бöккха доархIам болаш ба химически машиностроене болхой. Минерални удобреиеи промышленносташа лаьрхIа йöла оборудовани мехка чуьх хьелгга ухх тIехьхьарча шерашка шоаза совгIа алсамдаьккхад машинаш хьаераша, цхьабаьхьа, хIаъта а халъка бохама хьоачам беш ши из оборудовани хIаиз а. Машиностроене дуккхача предприятешка шерра-шера хьоачаш ца еш юс химически оборудовани хьаяреи пIаккхьийтареи планаш. Мехка доккха декхар тIединдиса. Прибалски совнархоза «Пензхиммаш» яхача. Харьковски совнархоза Фрунзе цIераха, Южно-Уральски совнархоза «Кургаихиммаш» яхача заводдаита а шитта къаьна дукъа а. Мишпрессаш, Мишцентрифугаш, Мишкомпрессаш, Мишгидравлаш, Мишгазовый аппараташ а. Тахкыар арахеца оборудовани.

Машинашъерий керттера декхарех ухь декхар да болх бе йöлча. предприятеша арахецаш йöла химически оборудовани дикка алсамйöккхиргга. Завданеи карадаршша Iалашъара, оборудовани болх бу сменаш совъхара. къаьсгарни производствои вашхьехьöаккхиргга тоадара, эшшаш йöла оборудовани цIй хIаннаьхь гIишлюоке Iалхьачийтара долладеча хIама да а декхойийда я хIаиз совнархозашн. партийни организацеш, заводий коллективаш.

Центральни Комитетаи Советски правительстван тийша я лаккхара ра бало оасарге йöлчеи дикагIа оборудованеча керда гIишлюоп а эргалька тоацш йöла заводаш а Iалашъара де йиш мел яр вай машинашъераша дергхилерах.

Хьамсара новкъостиг! Цига боахама йöккха химе хьаегIа дерригача халъка тIулаех да! тIулахкаш хьоккха лоархIам болаш хила еза вай сий дола комсомолсоветски кагирхой.

Ленински комсомол массаза а хинний партие тIахьехам даггара хьаллоацаш, из деналца дIаийтта йöлаш ца бöлх бе йöлча заводий чурта торонех пайда эцига. Вы харо хьахьувех химически предприятей коллективаша. партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша резервани доклиндиса. Шеиехашта карайийча цар доккхий толамаш деахаи хилар. Шоашка хьаллхе а йöлаш, планаи совнагIа минерални удобреиеи

ТОРОНАШ ЙОЛАШ Я

Грозненски производствени управление «Сомйи бьыа дарийнаш № 3 йолчу совхоза доярката сийленца кхоачашну шоай деккараш. Беттан болчу хIара Iаттагара 2500 килограмм шура яккха, аьнна доннад Читамурова Небасан (аьрдехьа), Хасбулатова Хижанен.

С. Шерипова сурт.

Селькоровски посто хоам бу:

ферма болх тоабе беза

Чаххьынаш уьк шерара кхоачаIа квартал. Цхьабакъда, тхона, Урус-Мартана производственни управленера «Лермонтовский» совхоза кхоалагIча отделенерча шурий-товарни ферма хьайбан лелалерашта-м во чаххьынаш из. Кхоачашъьыш шура яккхара йола ийс бетта план. Уьк шера планах хIара фуражни Iаттагара 1650 килограмм шура яккха еэаш дар тхо, хIаьта яьккхар ю 890 килограмм мара. Фермерча 280 фуражни Iаттагара яккха еэачул 758 центнер кIезигаIга яьккхай.

Из да тха кулгалхоша йоккха делардо яр. Шуна эгтара дуккаIга йоаккхача хана цкъаккха терко ян янзар тха балха отделене управляющие нов. Арсанова. Доахан чуоттадаь лоаттадеш кхоабаргда, аьнна лаьрхIадар оаха. Бакъда, цу гIулакхо тхона цхьаккха пайда-м баланзар. ХIана аьлча, доахан лертIа кхабара терко еш саг вацар. ДухгагIа йоаьгIа хана массера лафет моша доакаршай яьхар. Из хилацар рационах кхоабан хилча фермерча доахана на ахаенетта кхоачамбалла а.

Шура езар пайда бац доахан килограмм шура яккха, аьнна доннад Читамурова Небасан (аьрдехьа), Хасбулатова Хижанен.

С. Шерипова сурт.

ферма болх тоабе беза

Чаххьынаш уьк шерара кхоачаIа квартал. Цхьабакъда, тхона, Урус-Мартана производственни управленера «Лермонтовский» совхоза кхоалагIча отделенерча шурий-товарни ферма хьайбан лелалерашта-м во чаххьынаш из. Кхоачашъьыш шура яккхара йола ийс бетта план. Уьк шера планах хIара фуражни Iаттагара 1650 килограмм шура яккха еэаш дар тхо, хIаьта яьккхар ю 890 килограмм мара. Фермерча 280 фуражни Iаттагара яккха еэачул 758 центнер кIезигаIга яьккхай.

Из да тха кулгалхоша йоккха делардо яр. Шуна эгтара дуккаIга йоаккхача хана цкъаккха терко ян янзар тха балха отделене управляющие нов. Арсанова. Доахан чуоттадаь лоаттадеш кхоабаргда, аьнна лаьрхIадар оаха. Бакъда, цу гIулакхо тхона цхьаккха пайда-м баланзар. ХIана аьлча, доахан лертIа кхабара терко еш саг вацар. ДухгагIа йоаьгIа хана массера лафет моша доакаршай яьхар. Из хилацар рационах кхоабан хилча фермерча доахана на ахаенетта кхоачамбалла а.

Шура езар пайда бац доахан кхоабан на хилча. Тхоашта из лукхагIа Iаткъаьнадь оаха дуккаIга управляющи Арсанов волча вахийтар ферма бригадир, моша доакъар дукхагIа тIаоэийтар деха. Цунах хIама хилан. Бакъсти денз таханарга дьынад ферма доакан кхоачамбалла доакъар бIарга па гуш. Цу хьаькъ-ха къамаьл дьыд оаха совхоза керттерча зоотехникаца нов. Исмаилова, из тха управляющея а сатийнагIа хилар. Дакъа йодача хана а ферма болх тоалургба ала гучалькина хIама дац.

Теттара эсала йоаржаьыл хьайбан лелалераша юкъе социалистически яьк а. Цаг сюотник, доярка ши ферме яьхе аьнна. Цунга хьежжа мара кхиалоа политико-массови балхан а делаш.

Бакъаьр аьлча, тха еррига торонаш я паччахьалкхен план кхоачашъе. Iалаьмате хирнаьха да тха хьалашка а хьежа ферма болх тоабара отделенен совхозен кхугагахоша цхьаккха терко ца яр.

Х. ДУДАЕВА.
М. АТУЕВА.
«Лермонтовский» совхоза кхоалагIча отделене дояркаш.

Коллектива толамаш

Октябра сийленца накъа яхара тIаийца социалистически деккхаш кхоачашдеш хаддаза къонсаи лоаттабеш а «Красный молот» яхача завода механо-сборочни цеха бригада коллектив. Сентябрь бетта план 105,5 процент кхоачашъяь, иттлагIча бетта чотах болхлоца арахийнаш дукха а скаташ ,мехкдаьтта аппаратура эшаш йола редуктораш, кийчо ийй дробеструбийн камера хьалъяра. Уж толамаш даха хьинаре кхъахьийгад дукхача слесараша, техника, сменах 1,5 — 2 норма кхоачашъеш да токарь Гридиков Александр, слесарь Васильев Евгений, ашька пхъарашни. Бехтер, Еркин, Чернозуб. Нелевскин, прессовщикаш ни. Гриценко, Шкробата, Мархина, иштта кхьбараш.

Итт бетта план 7 дн. шера план 15 дн хаттар хьалха кхоачашъе, аьнна, социалистически декхараш тIаийнаш цеха коллективо.

Е. СВЕНТИЦКИЙ.
«Красный молот» яхача завода инженер-нормировщик.

ТIЕХЬАДУСА БОАХАМАШ ХИЛИЙТА ЙИШ ЯЦ!

Вай ресгубликерча доккхаIа долча боахамех боахам ба «Горен» яха совхоз. Пхиъ-ах хиира хинна на Iеш бежана 50 эзар соьга оалхазарн да совхоза ялх отделене. Иштта дукха да совхоза ла лаьтта а. Кхаьар соьга долаш, аьхха оахаш дола лаьтта а 12 эзар гектарал дукхагIа да. Маэша тIоадал а йIовхал а йолаш, шийца хьийга кха доадерздоаш, камазыша бекхам бербоблаш, дика да за совхоза лаьтта.

Долче, совхозе долаш да из боахам пайдане хилийтара, дуьй йола юрта боахама продукци шерагара шерата алсамъяккхара, цунга дIалоадар чухнаьха дакккхара мел эшар.

Хьожжарга вай шигарча гIулакхашка.

Иштта дика хьалаш шига долашеъха а дуккхача хана денз шерра шера декхар хьатIа а хьерчаш, ю лел совхоза балхаш. Аьсачаьнга четтел, чухнаьха юьл лаьттанара а хьайбашкара а йоала продукци. Ялх бIаь эзар сом гаргга декхар совхоза хьатIа а хьарчаш чакхлаьлар дIадаха 1962 шу, цунах 310 эзар сом совхоза пайдане хьабархIар.

Геттара халача хьала тIа хилар совхоз 1962—1963-ча шерашка денача Iай. Ахаш гаргга дола хьайбаш доакъарийна пархIато па хилараш чIоагIа гIелделар, дукха хьайбаш лайра. Цаьрга 360 Iаса а дина 700 соьга декхан делар.

Во лаьттад доахан дахха а дахкаш, Iаьсех доахан хьалхкедара гIулакх а. ДIадахача шера 100 Iаттан шиннарийнен лоарлхан 48 Iаса мара дапар совхозе лаьран. Уж гIулакхан бахьан совхозе дан шиннарийнаш паччахьалкхенна продукци дIаялара планаш а. Соахка шуьра йохкара плап 65 процент мара хьожжаш хилинзар. Мичара бIаргIарьыр шура яхаш гаргга доахан Iахар дисача!

Соахка совхозе телха лийначча гIулакхаша Iома а бац, уьк шера муькъаьга совхоза болх тоабе, цунах деккхар хьерчаргдоаца гIулакх оттаде хьежабоий-теш? Мичара, дикалаъька эргалаьнна хIама дац. Уьк шера хьалхарча барзI бетта шегашка хьежжаш гучадоал, хьалхарIа а сапна, совхозах доккха деккхар хьаьыерчаш хилар, продукцера дIадоаде хьалхарча дукхагIа долча боахамех боахам ба «Горен» яха совхоз. Пхиъ-ах хиира

Доагол цехара

ТIЕХНАДИЙСЧА ГIУЛАХХАЛЛА ГАЗЕТ

30 ю

Берлине хинна торжественни заседани

БЕРЛИН, 7 октябрь. (ТАСС). Селхан Германски Демократически Республика хьажинна 14 шу дизара хетаяь, СЕПГ Центральни Комитете, Паччахьалкхен Совето, ГДР Министрий Совето, Демократически Германе Къаман фронта Къаман совето гулъэ, торжественни заседани хилар Берлински паччахьалкхен оперни театре. Цига гулбенна бар производстве хьалха латтарашт, немецки болхлой болама встеранаш, IилмахоI, культура дешталаш, партийни, паччахьалкхен, дукхха нах юкъабоагIача общественни организацеи викалаш.

Президиуме бар СЕПГ Центральни Комитета хьалхара секретарь, ГДР Паччахьалкхен Совета председатель Вальтер Ульбрихт, ГДР Министрий Совета председатель О. Гротеволь, Халкъа политара председатель И. Дикман, Демократически Германе Къаман фронта Къаман Совета председатель Э. Корренс, республика кхыболча куэгалду деятелаш, ГДР-ера СССР посол П. А. Абрасимов, Германемера советски бIрма группа главнокомандующин эскара икарал И. И. Якубовский, дипломатически корпуса членаш.

Заседание доклад йир СЕПГ ЦК Политбюро члена, ГДР Министрай Совета председателга хьалхара заместителга В. Штофа. Мехка политически, экономически, культурни вахаре карагIзийнаран а, халкъа боахам дегIабоалабара перспективаш а, ГДР-правительства машар бIзаш йола арахьара политика а йийцар цо.

СОВЕТСКО-АЛЖИРСКИ ДОТТАГIАЛ ЧIОАГIДАЛАР

Советски правительства хьийха а хьийха официальни визитах ена 30-ча сентябре денз 5-ча октябре кхачалца Советски Союзе хилар Халкъа Демократически Алжирски Республика Министрий Совето председателга хьалхара заместитель къаман оборона министри вола Хуари Бумедьен кертe латташ йола правительственни делегаци. Шоаш Советски Союзе бахкарах рыьза хинна бар хьалций, йоах цхьана ыьча коммюнике тIа.

ВIаши дагардарадаш шоаш мадарра дувшаш вIашш хетараш кхетадеш чахх а доалаш, Л. И. Брежневан, А. Н. Косыгинан алжирски правительствана кертe латтачоан юкъе хиннача къамелех уж лагабалар советско-алжирски отношенеи хьакъехьара дешашта а, хIаьта ишттa дунен халкъашта юкъе шерра гIулакхаш деладараш, машар ца бохийтараш «IоагIбаран цунах пайда баргIнилараш а.

Экономически дешай хьакъехьа Москве хиннача переговораш тIа гIолла 4-ча октябре парафированни вай экономически техническин дакъе шинна мехка юкъера гIулакхаш дIахо а дегIадоаладара тIаерзаяь йолча соглашенеш.

Шакхха а оагIув чIоагIта тийша я, белгалдоах цхьана ыча коммюнике тIа. алжирски правительственни делеган СССР-е ирошинна мехкий халкъашта пайдана долчча тайпара советско-алжирски доттагIал нийсон, чурча гIулакхаш вIаши юкъе ца гIертара, дар политически социальнин институтий вIаши сиц деи хилара принципаш лерча тIа чIоагIдара гIолеш хIара а. хIаьта ишттa дунен халкъашта юкъе шерра гIулакхаш деладара, машар ца бохийтараш «IоагIбаран цунах пайда баргIнилараш а.

Экономически дешай хьакъехьа Москве хиннача переговораш тIа гIолла 4-ча октябре парафированни вай экономически техническин дакъе шинна мехка юкъера гIулакхаш дIахо а дегIадоаладара тIаерзаяь йолча соглашенеш.

(ТАСС).

МАССАНЕ А ЦХЬАН БАРТАГIА ХЬАЛЛОАЦ

ЛАГОС, 7 октябрь. (ТАСС). Оаха массане а цхьан бартагIа хьалха лоаш мога а ду ялерни тохха маш совнздара хьакъехьара Московскин Договор, йоах Джос яхача городерча (Къмлбаседа Нигери) нигерийско - советски доттагIлен Общества отделене заявлене тIа.

Из договор оттадар, белгалдоах заявлене тIа, термоядерни тохкамаш совнздара тIехьа, гера IIбаххкхара тIехьа дуккхача мех кашкарча машар хьаштдолча нах хьа дуккхача шерашкахь тIагIерт та доттабева кьовсаме кагIгI дальна хьалхара лоархIамера хIама да. Советски халкъо, машар беш долча деррigача халкъашта доккха гIо дахь цу кьовсама. Машара гIулакх дукха дезаш мел волчо кьоабал ду Московски Договор. Дунен халкъашта юкъ кьовсаме латта кхыйола проблемаш кьоастараяра керда тороналуш да из.

Московски Договора кулг мел яздьь халкъашн правительствани дахьала юкъ оаха, белгалдоах заявлене тIа тIехьара а. Машар безаш дола дунен тIара деррига халкъашта, цу дахьке къвстта Африка, Азе, Латински Америка халкъашта а тIахьех оаха ялерни гергашта тохкамашт делга соцадара хьакъехьарча Договорах хьвххетара.

ГОНДУРАСЕРА ТIЕМАШТ

ГАВАНА, 7 октябрь. (ТАСС) Доалерча тIема хуите эскарашт тIера кхессача президента Рамон Вильеда Моралеса тешаме йолаш йисача гражданскин гвардеен отрядашт юкъе кхаь сахьата тIом лаьттар Гондураса столице яхаш. Тегусигальпера хоам бу Пресса Латина яхача агентстве корреспондента. Эскара доакъошш деш дола довнаш хьалхавша пулеметаша, минометаша, авиация.

Бобабь а човнаш яь а нах бешина оагIорахьара.

«ЧАНА ЛАРАШ» ЮКЪЕ А ЙОЛАШ

Малх лакхбенаб. Хьажжiашта гьана доалашн дIа а лечьа. Тохайшар тхо. ЛидугIа. Дiа-хьа чьеж. Холуш хIама дан. «Сурхо-тIа хьажжiаш лечьаю, яхаш дувцар — дош дан», — аьина дIадаэна денинадар тхо. Бакъда, тхоцарча цхьанне шортгита: «сабар, сабарь, — аьлар.

Мух боашашеъа а дIа-хьа эгар йоахIаш. Тхона хьагарга Пертар из талгIи. Хьахозар кьарс кьарс яхаш кагlуча гIадамаша дуташ. «Хьуна хьакха я из», аьш-на хийтар тхона цкъарчоа. Бакъда, дикка Пар яр а бах хьежача пхиелар уйла. Докхха ши галий текхадеш цхьа сар воагIар тебатебаш. — Мича хьо Iа хьажжiаш? — аьина цIогIа текхар оаха.

Галеш Iо а кхайса вувлаевнна. — аттийсар кьу Богатыеров Умалат.

— Ма чIоагIа дукха хет шоана из лочьадалаь шI галий, — аьлар цо юхьера а.—«Чана ларашъ терка я шI мотт сона оаш?

Умалат милицера дIаьвелар оаха. Бакъда, цо йийца «чана ларашъ фу маIан долаш я-хьоГ ахаш дукха дыттар тхо. Тхоцарча цхьанне жоп делар тха дагабарча хиттара: «Бехктохкамера нах юкъе болаш а ду уххаза-м кхоалашъ,—хиилга да из-м, аьлар цо. Бакъдац из, аьнна духьала дальар тхо, бехктохкамерча саго къу мишта воаккх кьайла?

Хьожаргда вай.

«Кхашка гIолла дом гIотгIабаб йоагIа ч. № 06—68 йола кIайча хьажжiех етта машин. Тешама ре танзар тхона из. Шiьхха хьунгахьа дIайийрзар из. Кхайлаяьлар. Бакъда, оаха туьлаяилйитанзар. Иолчча бесса тхона бIаргагу изгера ю хьа а йолаш чувагIа цоберз а ту. Юхсецар машин хьуна юкъе. Тешама мичахьара моагIа та хоьш лом санна кхосса а ванна тхьа кIонах хьачучахьра кабинка чу.

Тхо духьалдалар.

— Сабар! Мича вода хьо?

Шофер Гудиев ше фу аргда ца воьш вехаь.

— Тхьилекъонгий - Юртарча заготпункте хьажжiаш дIаяла воца со, йоах цо хьа ца лелуча метташ,

«Хьо вода никъ заготпункте болац», — оаха аьлча,

«Туьлавеннаь со», — аьлар Гудиева.

Со уххаза Гроznера вена дукха ха яц. Ниkъ боьзап сона. Цу тIа, ертара хьалха а вода со загот-пункте.

Туьлавенна хургда. аьнна токе хоаволаларг оаха из. Гучалалар Гудиев уххаза болх беш вола массехх ди долга, из тахан мара наьыхьа «туьла ца веннилга». Къу гучалалар ше волчча тайпара.

Тlакхьчар тхо «чана ларашъта» з. Тараз тIа латтача Аушев Махьмадагара хьажжiаш дIаязъеча журналаста хьежар тхо. Нийса йолх накладной номераш—6520, 6521, 6522... Уххаза уйла е оаз. Цхьа хIуI баьсса бабанаш. IогIаязъеьаьц Гудиева накладной номер ? (6523). Цифраш дIахо йолх — 6524, 6525.,

— ХIанад ер ишттa,—хетт оаха весовщикага.

Цецвальча санна белаж увз Махьмада.

— Сона хан, — йоах, — из-м шин тараззах чакх а ца йоалаш мишта ухай.

— Са тарасах чахх ъьаьнаяц №608—68 машин, аьнна кьхат дала йийг хургIий хьа? — хетт оаха весовщикага.

Рьяза вац Махьмад цу гIулакха. Юхь тIа цIеи кIан кIьдалу дув. Цхьакхха хIама ца хов кхеда а хинна дIаэттар из. Тlакхха уххаза уполномоченни волча нов. Маркова хоаттагIга вай, аьнна буйла ду дIаэттар тхо.

Дайнар а диццеш сурт хьалхашка эттар тхона. Къаракъа пелаш бе а доахкаш хьале ца мограш бекха багIар шофераш. Марков тхьамада вар.

— Гудиев бехке вац шоана, — аьлар Маркова. Керда саг ва из. Тахан ехха ваца вена из уххаза йоахар цо, мотгIг йовзаш.

Цо яхар чIоагIдора цун зIамагIаша а... Ишта а вешта а Гудиев милице ца вигача вагрвоацаш вар.

— Вугарган оаш! — аьнна дуьхьа а бохьалар Маркова «зIамагIаш». Тхьамада ше а вальар оарцагIа. Бакъда, хIама хиланзар царчох. Гудиев Наьсарен мчлице болхлоштта хьалхашка этгар. Цунна IIехьха вена чуийкхар Марков а.

Тхьаваннаеа ер-м. Бала бя ухханга бахьар, — аьнна Iокедар уполномоченни. Цун оагIув хьалльаьар СурхотIарча участковни милицинера нов. Барахоена а.

— Ай, мичара, — аьлар цо, — сона цIакхха бIаргавайнаеар Гудиев «вардехьа» хьажжiаш хьош.

Кертах кулг а хьекха аравалдитар кьу жилище отделенера. Ишта беза делабу милице СурхотIа хьажжiаш лечьаеаруш.

— Шоай хьаштдар дайта, — йоах цигарча управляющие нов. Муцольгона.—Со уххаза болх бе вена дукха ха яц. Ховрга оана хьатIаоаIгача шера аз хьажжiаш мишта лорашъ.

Наьсарен работа прокурор цу гIулакхага хьожаргда, аьнна хет тхона.

И. ХАМЗАТОВ,
М. КОРАЕВ.

ЦХЬАН ДИЙНАХЬА СПЕКУЛЯНТАШТА ЮКЪЕ

Буткус Антонина Павловна ше хIама хиларга хьежжа дукха а говзагIа хиннаяр. Иззал дукха товар денадацар цо базар тIа. Йоахка хIанзарчоа араьхьэяр кхалниька ши джемпер, берий костюмчикий ккоп пара. Буткус Антонина Павловна а болх беш и Лермонтова цIерчча театре уполномоченни йолаш.

Грозне Здоровая яхача улицагIа № 5 йолча цIагIа яхаш и Нестулина Таисия Ивановна. Из берращка кхалсар болх беш и Грозненра консерваи комбинате. Гаршенинаи Буткуси саина ла-

Гаршенинай новкъост (базар тIа а вIаши юххе латтар уж)

кха кхувдаш Таисия Ивановна, уж санна товараш да Москве а ахаш из. Хlаьта а во лелаш цун гIулакхаш а Дукхагlча дакъе «берий йоахху еш я» нов. Нестулина. Цхьан ялера бераш кийчалара хIама яь аьнна хIама яькккар цунгара. Цкъа яхьаш Таисия Ивановнас базар тIа енай хIамигача берий кхойтта костюмчик, дукха распашонкаш, кофточкаш, кхалнаьха зипа йовлаккаш, кхалнаха эпша кхыдола хIамаш.

— Бера сонгIата кхихьача, совдальнаяа кIадаь дальдар из е барзкъаш, — яхаш бIаргагуш харцлуь Нестулина.

Химзаводе № 131 йолча цехе слесаралла болх беш ва цун мар. Шиине болх а бен дика баха тоьо я цар, хIаьта а Таисия Ивановнайна кIезига кет хьаьнала кхъхьехар даьккхар.

— Наха ма ей е базар аьнна енаяр со а, — йоах Левшова Мария Иосиповнас. Цунга а дар тIорме чу махошина берий тайптайпара барзкъаш.

Массеех метр когашта кIал тувса кIувс, ши джемпер а йолаккхаш лыьар 60 шу дьянна Битиева Разет а.

Базар ерий, тунехдай цIераш кхы а яха йиш яр. Вешта базар тIа царга дукха хIама салаш сагa ваш. КIирандийнахьа сатоссашехьа а хIамаш йохкача базар тIа бIарчча майда дIаллоаш шифоьерыш, менгеш, диванаш, истолаш, цкафаш йохкараша. Из ше мел доьа хIама дикагIча дахчаь хьаяь я. Базар ераша мичара ух толашагIа йола хьу, менгеш ду никель дьаькха аьшк, кхиларадаш а?

Пергlатта Iеш ба машинаш, мотоциклаш, кхыйола а техникаш «дукха езараш». Цепвоал цхьаболча наха хьалхашка йда машиний оатахал бIаргаеЙча. ЗIамигача фентилягараа яьна моторага кхаччалца йола оатхал корофрыш уххаза. Мичара ух уж спекулянтешта? Шоаш хьаьо цар уж?

Цхьаьха а. Цаl санна дукха нах гургба шоана морхI бизза бе кепкаш, тайп-тайпара хачеш, пальтош, ботинкаш, яккаш бе йоаххаш.

Тамашийна далле а парга хIама алаш милице а.

— Цу гIулакхаша хьажа езараш финотделаш я, — йоах Старопромысловски раййотделене милице оперуполномоченне Буслаев Iван Васильевича. Цу саннанарех «зIамига кустараш» оал оаза. Царна гIод детта дезар финотде-

лаш я. ХIаьта милице болххлой хьежар тикашкара йица товараш ухадохкараш ба.

Тхона хетаргахьа милице, фин. отделий, ерригача общественоста цхьа деккар да — эггара лиралга бола кхоьсам лоаттабе беза къхьегамхой чотах баха гIертараш, цхьажа рузьяа кулгаш тIахьувдадерашца. Цудухьа шоайла бекъа безаш спекулянташ тунеяцашн. Уж берригаш а цхьатарра ба да, доккха зе ду вай массане а юкъарча гIулакха.

М. МУСИЕВ.

Сурта тIа: (аьрдехьара лаххера сурт) тIорме чура хIамаш хьайохаш йоалл Г. В. М. Гаврилинна. Тахан лика ниkъ хиннабаш А. П. Буткус, цудухьа я из «уйлане яха» (лохера сурт) Т. И. Нестулина базар тIа денача товараца. Е йоккха саг Р. Битиева а кхъьегамхой чотах яха гIертараш (ахттехьара лаххера сурташ).

И. Плиева сурташ.

Редактора зам. А. А. МЯКИЕВ.

ДУНЕН ЖУРНАЛИСТАШКА ДАЬ КХАЙКАРАЛ

БЕЙРУТ. (ТАСС). III Дерригlунен журналисташ, кепа йоазон викалаш, царна ткъе континенто бахкийта нах вIашагIкхетара тIехьхара заседаниш хилар.

Итт дийнахьа шоаш бабча балха итогаш а еш, хаддаш йода коммюнике тIайнар вIашагIкхийттача дакъа лоацаш хиннараша. Кхьь сфере ялерни тохкамаш делга соцадара хьакъехьарча Московски Договора кулгаш яздарца халкъаша юкъа хьийча къех беркат дальначча къастъача исторически хана шоаш вIашагIкхийтта хилар белгалдоах коммюнике тIа. Шерра а бокъонца дагардар дувшаш а хиннача дискусце гIодир, йоах коммюнике тIа, деррigача дунен тIара машар бахьанце, дунен халкъашта юкъера кхокхам кIаьдбар духьа халкъашта лоаттабеча кьовсаме журнали-

Эйзенхюттенштадте яхача керда йиллача социалистически городера «Ост» яха металлургически комбинат Германски Демократически Республика эггара йоккхагIа йола чоки болати ду предприяти я. Советски рудацеи польски кIорацеи болх беш я из. Тlом сецачуа тIехьагIа Одер яхача ги йисте Iалаьмате йоккха завод Гойнице республика экономически эгранккхаргахьа яггара хьалха бахьккхарех цхьа тIа ба. Технически боарамга диллача Европа эггара кердагIа йолча предприятел эсалагIа ши комбинат.

Сурта тIа: «Ост» яхача комбината доменни пишкаш.

В. Егорова сурт.
ТАСС фотохроника.

БЕРАША ДИКА ДЕШ

Деша дегIача берий духхагIлчар даьй-ноанай болх беш ба, чулухьа цар дика тарлаш шоай бепашка бIаргlакъа. Царца кхетама болх бе, урокаш ешийта... Царна гIо даре дуккхача школлашка вIашагIъехкай дIаьдалуча дешлашка вIашагIъехкай дIаьдалуча дешлашка вIашагIъехкай дIаьдалуча деш